

Психосоматична медицина та загальна практика

Т. 2, № 1: e020116

УДК: 616.89-02-07

Адаптація BRIAN-інтерв'ю (українська версія) для оцінювання біологічних ритмів у пацієнтів з гострим ПСИХОЗОМ

Тарасов В.¹ and Орлова Н.²

¹ТМО "Психіатрія", Київ, Україна

²Medical Center, San Ramon, USA

Анотація

Актуальність. Останніми роками поновився інтерес до вивчення біологічних ритмів людини. Зростає число публікацій, присвячених дослідженню «внутрішніх ритмів» в загальній медичній практиці і психіатрії зокрема. Для психологічної допомоги необхідно якісно і кількісно визначити стан пацієнта. Ми пропонуємо адаптований українськомовний варіант BRIAN-інтерв'ю. Ми провели попередню оцінку загальної структури шкали та її питань перед аналізом надійності та валідності цієї шкали.

Методи. Україномовна версія BRIAN-інтерв'ю дозволяє оцінити частоту проблем, пов'язаних з підтриманням регулярності циркадного ритму у хворих з гострим психозом. Нами використовувалась версія шкали, перекладена з англійської мови для оцінки стану 60-ти пацієнтів із шизофренією, які проходили лікування в стаціонарі.

Результати. Впродовж 6 місяців в загальнопсихіатричному відділенні досліджено 60 пацієнтів з гострим психозом, що входив до діагностичної категорії F20-29 за МКХ-10, середнього віку 35.2 років. Оцінка проводилась протягом 1-4 днів після госпіталізації. Загальний середній бал за BRIAN відповідав 41. Виявили порушення сну, денної та соціальної активності, розлади харчової поведінки та визначили домінуючий хронотип. Спостерігалась чітка залежність порушень серед різних вікових категорій.

Висновок. Представлені результати дослідження за українськомовною версією BRIAN-інтерв'ю серед пацієнтів з гострими психозами. Інтерв'ю дозволяє оцінити біологічні ритми пацієнтів за останні 15 днів за основними доменами: сон, денна та соціальна активність, харчова поведінка та визначити домінуючий хронотип.

Ключові слова: біологічні ритми, психоз, BRIAN-інтерв'ю, шкала, інсомнія, шизофренія

1 Актуальність

Денні ритми важливі у всьому: від циклу сон/ неспання, регуляції температури тіла, рівня гормонів, до когнітивних складових, таких як увага та настрої.

Відповідно до теорії Frank et al. 2005[1]розлади біологічних ритмів асоціюються з розладами настрою та рецидивами хвороб. Grandin et al. 2006[2]вказував на те, що нерегулярні циркадні ритми призводять до розладів настрою у вразливих осіб. Одні автори звертали увагу на зв'язок між поведінкою, пізнанням і афектом та порушенням біологічних ритмів[3],[4], інші автори[5]вказували, що внутрішній ритм є дуже важливою складовою для повсякденного життя людини. Крім того, є докази, що порушення біологічного ритму пророкують погане функціонування і якість життя[6].

Насправді, серед психічно хворих часто спостерігаються поведінкові зміни до загострення. Прикладом може бути порушення циклу сон/неспанья (це означає, що пацієнти сплять вдень і, навпаки, активні у нічний час). Питання полягає в тому, як добові ритми впливають на психоз і як ми можемо оцінити цей вплив?

Метою дослідження було: визначення впливу ритмів на у пацієнтів з гострими психотичними станами та оцінка частоти проблем, пов'язаних з підтриманням регулярності циркадного ритму у пацієнтів з гострою шизофренією.

2 Матеріал та методи дослідження

Для оцінювання використовувалось BRIAN інтерв'ю (українською мовою) - Biological Rhythm Interview of Assessment in Neuropsychiatry.

Існує декілька інструментів для вимірювання циркадних ритмів. Більшість цих опитувальників визначає тільки один елемент циркадних ритмів, наприклад сон (Brief social rhythm scale, Epworth sleepiness scale) та, на жаль, не бере до уваги на інші елементи, необхідні для оптимального циркадного ритму. Соціальні ритми - певні події на роботі, в громадській діяльності, або відпочинку і фізичні вправи,- можуть вплинути на циркадну регулярність, яка послідовно пов'язана з порушенням сну. У цьому контексті, необхідно адекватне розуміння впливу факторів психічного захворювання на біологічні

ритми і розробка конкретних інструментів їхньої оцінки. Тому, BRIAN-інтерв'ю було розроблено для клінічної оцінки біологічного порушення ритму (наприклад, сон, соціальна діяльність та структура харчування) серед пацієнтів, які страждають на психічні розлади[7].

BRIAN-Інтерв'ю - це простий опитувальник, легкий в користуванні за нетривалий час і придатний до застосування в клінічній практиці і наукових дослідженнях. Інтерв'ю також корисне в клінічних дослідженнях для оцінки циркадного ритму.

П'ять основних доменів інтерв'ю, описані нижче:

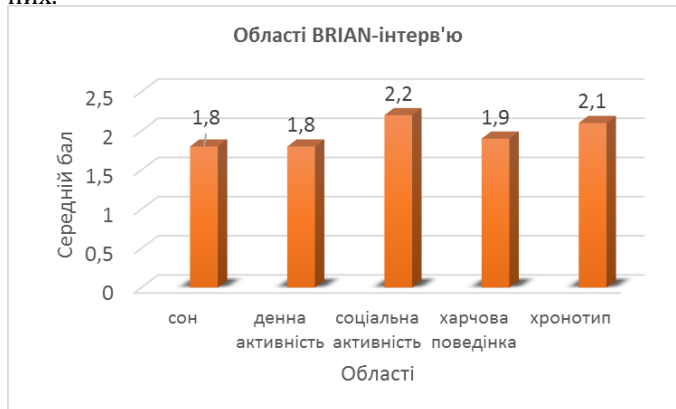
- Сон - здатність підтримувати регулярність сну.
- Діяльність (денна активність) - визначає здатність підтримувати регулярність повсякденної діяльності, включаючи побутові і трудові обов'язки, фізичну активність та сексуальні відносини.
- Соціальні ритми - здатність підтримувати регулярність соціальної діяльності та міжособистісних відносин.
- Режим харчування - це здатність підтримувати регулярність прийому їжі.
- Переважний ритм (хронотип) - вибір виконання роботи або соціальна поведінка протягом дня або ночі.

BRIAN Інтерв'ю вміщує 5 областей, які вказані вище, і складається загалом з 21 пунктів. Зокрема, інтерв'ю оцінює частоту виникнення проблем, пов'язаних з підтриманням регулярності циркадного ритму. Наприклад: Чи є у вас проблеми із засинанням звичайний час? Як часто? (Елементи оцінюються за допомогою 4-бальної шкали: (1) = немає взагалі, (2) = рідко, (3) = іноді, і (4) = часто). Загальний бал знаходиться в діапазоні від 1 до 84, де більш високі бали вказують на серйозні циркадні порушення.

Інтерв'ю проводиться психологом або психіатром. Досліджуваний період часу відноситься до останніх 15 днів перед оцінкою. Ставляться бали у кожному пункті. Дослідник повинен оцінити частоту труднощів, які знає пацієнт в порівнянні з циркадними ритмами людини тієї ж статі, віку і соціально-культурного статусу.

Шкала в даний час доступна англійською, португальською та іспанською мовами. Ми представляємо

Рис. 1: Результати оцінки за BRIAN інтерв'ю серед опитаних.

україномовний варіант (переклад з англійської Орлова Н.) (табл. 1).

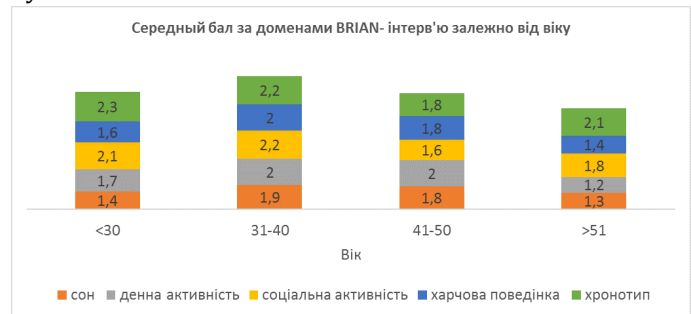
3 Результати

Дослідження тривало 6 місяців та проводилось в відділенні гострих психозів ТМО «Психіатрія» в місті Києві. Було оцінено 60 пацієнтів з діагнозами категорії F20-29 за МКХ-10, більшість з них з гострою шизофренією (F 20.0). Середній вік пацієнтів складав 35,2 роки. Оцінювання проводилось в перші чотири дні після госпіталізації. Всі опитувані давали інформовану згоду на дослідження. Загалом у пацієнтів не виникало труднощів з відповіддю на представлені питання.

Пацієнти оцінювались за п'ятьма головними доменами BRIAN: сон, денна та соціальна активність, режим харчування та визначався переважний ритм або хронотип. Нижче представлені результати оцінки серед пацієнтів з шизофренією[8](рис. 1).

Загальний середній бал за інтерв'ю визначався в 41 бал (максимальний 84). Пацієнти мали розлади сну (вони мали проблеми з засипанням і пробудженням у звичайний час, також відмічались труднощі в «відключенні» під час сну). Денна активність визначалась як труднощі в завершенні діяльності на своїй роботі, домашньому господарстві, фізичній та сексуальній активності. Режим харчування описувався труднощами прийому

Рис. 2: Результати BRIAN-інтерв'ю у пацієнтів різного віку.

їжі в відповідно запланований час або пропусками прийоми їжі, або прийом стимуляторів, таких як кава, кока-кола і шоколад.

Соціальна активність проявлялась у труднощах в спілкуванні і міжособистісних відносинах: неможливість приділяти увагу сім'ї, друзям або чоловікові. Переважний ритм або хронотип (визначався за останні 12 місяців) як тенденція більш енергійної праці та взаємовідносин вночі, спостерігався зворотний денний / нічний цикл.

Цікавим був аналіз циркадної активності в залежності від віку пацієнтів (рис. 2) (див також[8]).

Визначалась чітка залежність особливостей циркадного ритму пацієнтів різного віку. Серед пацієнтів до 40-ка років (групи < 30 та 31-40 років) переважав зворотний денний / нічний цикл, вони були більш енергійними в праці та взаємовідносинах вночі. Крім того, у них спостерігались проблеми міжособистісного спілкування і відносин. 40-50-ти річні пацієнти відмічали труднощі в своїй роботі, побуті і сексуальних відносинах. У пацієнтів 51 року та старше переважно відмічались порушення циклу день/ніч.

4 Обговорення

В сучасному науковому світі активно обговорюються фундаментальні механізми виникнення «синхронізації та відчуження» часу організмами. На сьогодні вже відомо, що важливою ділянкою базальних гангліїв, пов'язаною з навчанням та руховою функцією є

стриатум[9]. Інші дослідження показали, що смугасте тіло необхідне для нормальної поведінки синхронізації серед щурів[10]. Залишається відкритим і активно вивчається питання щодо механізмів виникнення суб'єктивного сприйняття часу та пошук методів його оцінювання особливо серед пацієнтів, що страждають на психотичні розлади. У цій публікації ми зробили перший крок по визначенню можливості використання інтерв'ю у україномовних пацієнтів та отримали перші узагальнені висновки з цієї вибірки.

5 Висновки

- BRIAN інтерв'ю – це простий клінічний інструмент, що дозволяє оцінити біологічні ритми в україномовних психічно хворих;
- інтерв'ю корисне для оцінки психічного стану пацієнта за останні 15 днів перед госпіталізацією;
- серед пацієнтів домінувала дезорганізація соціальної активності;
- пацієнти мали труднощі в спілкуванні і міжособистісних стосунках, а іноді виникали труднощі приділяти увагу іншим;
- більшість пацієнтів мали зворотній денний / нічний цикл;
- дані дозволяють говорити про пре-психотичний стан у таких хворих і передбачати загострення.

- [3] Morgan K. Daytime activity and risk factors for late-life insomnia / K. Morgan // *J Sleep Res.* - 2003. - V. 12, I. 3. - P. 231-238.
- [4] Daily activities and sleep quality in college students / C. E. Carney, J. D. Edinger, B. Meyer [et al.] // *Chronobiol Int.* - 2006. - V. 23, I. 3. - P. 623-637.
- [5] Sleep functioning in relation to mood, function, and quality of life at entry to the Systematic Treatment Enhancement Program for Bipolar Disorder (STEP-BD) / J. Gruber, A. G. Harvey, P. W. Wang [et al.] // *J Affect Disord.* - 2009. - V. 114, I. 1. - P. 41-49.
- [6] Development and use of a biological rhythm interview / L. M. Giglio, P. V. Magalhaes, A. C. Andreazza [et al.] // *J Affect Disord.* - 2009. - V. 118, I. 1. - P. 161-165.
- [7] Biological Rhythms Interview of Assessment in Neuropsychiatry (BRIAN) Guide of administration / F. Kapczinski, A. R. Rosa, P. Goy [et al.]. - 2014
- [8] Orlova N. Brian-interview assessment in Ukrainian patients with psychosis // 7th International Regional (North America) ISBS Neuroscience and Biopsychiatry Conference "Stress and Behavior", 22 June. - Miami Beach, USA, 2016.
- [9] Mello G. B. M. A Scalable Population Code for Time in the Striatum / G. B. M. Mello, S. Soares, J. J. Paton // *Current Biology.* - 2015. - V. 25, I. 9. - P. 1113-1122.
- [10] Striatal dynamics explain duration judgments / T. S. Gouvêa, T. Monteiro, A. Motiwala [et al.] // *eLife.* - 2015. - V. 4. - e11386.

Література

- [1] Two year outcomes for interpersonal and social rhythm therapy in individuals with bipolar I disorder / E. Frank, D. J. Kupfer, M. E. Thase [et al.] // *Archives of General Psychiatry.* - 2005. - V. 62, I. 9. - 996.
- [2] Grandin L. D. The social zeitgeber theory, circadian rhythms, and mood disorders: review and evaluation / L. D. Grandin, L. B. Alloy, L. Y. Abramson // *Clinical Psychology Review.* - 2006. - V. 26, I. 6. - 679.

Табл. 1: Інтерв'ю для оцінки біологічних ритмів в нейропсихіатрії (BRIAN), українська версія.

№	З наведених нижче варіантів, відмітити той, який краще описує стан за останні 15 днів.	ні	рідко	іноді	часто
Сон					
1	Чи є у вас проблеми з засинанням в звичайний час? Як часто?				
2	Чи тяжко Вам прокидатися в звичайний час? Як часто?				
3	Чи відчуваєте ви труднощі піднятися з ліжка після пробудження? Як часто?				
4	Чи є в вас проблеми з відчуттям відпочинку після сну. (Ви зазвичай відчуваєте себе повним сил і активно займаєтесь повсяденою діяльністю, такою як водіння, робота)? Як часто?				
5	Ви відчуваєте труднощі у «відключенні» під час сну? Як часто?				
Фізична активність					
6	Чи відчуваєте Ви труднощі в виконанні вашої роботи? Як часто?				
7	Чи є в вас труднощі в виконанні домашніх справ? Як часто?				
8	Чи є у вас труднощі підтримувати в звичайному ритмі фізичну активність (наприклад, знаходження у транспорті або зайняті спортом)? Як часто?				
9	Чи є у вас труднощі в виконанні вашої повсякденної діяльності в визначений час? Як часто?				
10	Чи є у вас труднощі з лібідо / сексуальною активністю? Як часто?				
Соціальна активність					
11	Чи відчуваєте Ви труднощі в спілкуванні з іншими людьми? Як часто?				
12	Ви все частіше використовуєте електронні прилади (наприклад, телевізор або інтернет), тому менше спілкуєтесь з іншими людьми? Як часто?				
13	Чи є у вас труднощі узгоджувати в часі повсякденне життя і сон та спілкування з важливими людьми (сім'я, друзі, чоловік/дружина)? Як часто?				
14	Чи є у вас час приділяти увагу іншим людям (родичі, друзі, чоловік/дружина)? Як часто?				
Режим харчування					
15	Чи є у вас труднощі в дотриманні режиму харчування? Як часто?				
16	Ви пропускаєте прийоми їжі? Як часто?				
17	Чи відчуваєте Ви труднощі з використанням визначеної кількості їжі? Як часто?				
18	Чи використовуєте ви харчові стимулятори? (наприклад, кава, шоколад та інші) Як часто?				
Ритм (Хронотип), який переважає протягом 12-ти місяців					
19	Як правило, більш енергійно працюю і спілкуюсь у нічний час.				
20	Відчуваю себе більш продуктивним в першій половині дня.				
21	У мене порушений цикл день-ніч.				

Adaptation of BRIAN-interview (Ukrainian language version) for biological rhythms assessment at acute psychosis patients

Tarasov V. ¹Orlova N. ²

¹ТМА "Psychiatry"

²Medical Center

Abstract

Background.In recent years renewed scientific interest studying human biological rhythms. Increase in number of publications devoted to "internal rhythms" study in general practice, and psychiatry in particular. For routine practice is necessary to qualitatively and quantitatively determine the patient's condition. So, we offer an adapted Ukrainian language version of the BRIAN-interview. This is a pilot study, aimed to evaluate general structure of the scale and its items, before reliability and validity assessment.

Methods.Ukrainian language BRIAN-interview version allowed to assess the frequency of problems related to the maintenance of circadian rhythm regularity in patients with acute psychosis. We used translated from English version of this scale for assessment of the 60 patients with schizophrenia.

Results.Acute psychotic inpatients in general psychiatric department with F20-29 diagnostic category on ICD 10, and middle age 35.2 years were examined during 6 months. The evaluation was conducted during first 1-4 days after admission. The total average BRIAN score ranged 41 points. An assessment revealed as mild alterations in sleep patterns, daily and social activities, eating disorders and chronotype. Clear patterns' dependence of different age patient's categories was determined.

Conclusions.The results of research for the Ukrainian language BRIAN-interview version among patients with acute psychosis were submitted. Interview evaluates the biological rhythms of the patient in the last 15 days by major domains: sleep, daily and social activity, diet and identify preferred hronotyp.

Keywords: biological rhythms, psychosis, BRIAN-interview, Scale, insomnia, schizophrenia